

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРОПИВНИЦЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 114-ОП

**для працівників, які виконують роботи
з ручним електроінструментом**

м. Кропивницький

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРОПИВНИЦЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора КБФК
08.06.2022р. № 78

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 114-ОП

**для працівників, які виконують роботи
з ручним електроінструментом**

1. Загальні положення

1.1. Ця інструкція встановлює вимоги безпеки для працівників, які виконують роботи з ручним електроінструментом (далі — електроінструмент).

1.2. До самостійної роботи з електроінструментом допускають осіб, не молодших 18 років, які пройшли медичний огляд, навчання за спеціальною програмою для осіб, які виконують роботи з електроінструментом, склали іспит на II групу з електробезпеки та пройшли інструктаж з охорони праці.

1.3. Особа, яку допустили до роботи з електроінструментом, повинна дотримуватися вимог з охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці, протипожежної безпеки. Також вона має утримувати своє робоче місце в чистоті; не допускати дій, що заважають іншим працівникам виконувати їхні трудові обов'язки.

1.4. Основні небезпечні чинники при використанні електроінструменту: ураження електричним струмом, механічні пошкодження, робота на висоті, підвищена вологість, запиленість.

1.5. На корпусах електроінструмента необхідно вказувати інвентарні номери та дати наступних перевірок.

1.6. Під час робіт з електроінструментом потрібно застосовувати електроінструмент таких класів:

- I — електроінструмент, у якого всі деталі, що перебувають під напругою, мають ізоляцію, а штепсельна вилка — заземлювальний контакт;
- II — електроінструмент, у якого всі деталі, що перебувають під напругою, мають подвійну або посилену ізоляцію;
- III — електроінструмент на номінальну напругу не вище ніж 42 В, у якого ні внутрішні, ні зовнішні ланцюги не мають перебувати під напругою.

1.7. Щоразу перед видачею електроінструменту необхідно перевірити:

- комплектність і надійність закріплення деталей;
- справність кабелю і штепсельної вилки, цілісність ізоляції деталей корпусу, рукоятки та кришок щіткотримачів, наявність захисних кожухів та їх справність — перевіряють зовнішнім оглядом;

- чіткість роботи вимикача;
- роботу на холостому ходу;

справність ланцюга заземлення між корпусом електроінструмента та заземлювальним контактом штекера — для електроінструмента класу I. Крім того, під час видачі електроінструмента необхідно видавати або засоби індивідуального захисту (діелектричні

рукавички, калоші, килимки), або перетворювач із роздільними обмотками, або захисний вимикальний пристрій.

1.8. Заборонено видавати для роботи електроінструмент, який не відповідає хоча б одній із зазначених вимог або має прострочену дату періодичної перевірки.

1.9. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе відповідальність відповідно до чинного законодавства.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перевдягнутися у відповідний спецодяг та спецвзуття так, щоб унеможливити захоплення спецодягу частинами машин, механізмів, устаткування, оброблюваними деталями та працюючим інструментом.

2.2. Отримати наряд на зміну в безпосереднього керівника робіт та інструктаж про заходи безпеки під час виконання виданого завдання.

2.3. Отримати електроінструмент, переносні світильники, засоби індивідуального захисту: діелектричні рукавички, калоші, килимки, захисні окуляри.

2.4. Перед початком роботи перевірити:

- дату останньої періодичної перевірки електроінструмента;
- відповідність напруги та частоти струму електричної мережі до напруги й частоти струму електродвигуна електроінструмента, вказаних у паспорті;
- надійність закріплення робочого виконавчого інструменту — свердел, абразивних кругів, дискових пилок тощо.

2.5. Переносні електричні світильники повинні мати рефлектор, захисну сітку, гачок для підвішування та шланговий провід з вилкою.

2.6. Про всі виявлені несправності обладнання, пристроїв, пристосувань, інструментів, засобів захисту тощо, які неможливо усунути самостійно, працівник, не беручись до роботи, повинен повідомити безпосередньому керівнику робіт.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Під час користування електроінструментом або переносними світильниками їхні кабелі живлення необхідно по змозі підвішувати. Доторкатися проводів і кабелів з металевими, горючими, вологими та масляними поверхнями або предметами не допускається.

3.2. Заборонено підключати електроінструмент напругою до 12 В до електричної мережі загального користування через автотрансформатор, резистор або потенціометр.

3.3. Під час роботи з електроінструментом заборонено:

- натягувати, перекручувати та перегинати кабель, ставити на нього вантаж, а також допускати перетинання кабелю з гумовими рукавами газорізки;
- вставляти робочу частину електроінструмента в патрон і виймати її з патрона, а також регулювати інструмент без відключення його від електромережі штепсельною вилкою та повної зупинки обертових частин;
- розбирати та ремонтувати інструмент, кабель, штепсельні з'єднання й інші частини працівникам, якщо ці роботи не входять до їхніх службових обов'язків;
- вилучати стружку або тирсу під час роботи електроінструмента. Стружку слід видаляти спеціальними гачками або щітками після повної зупинки електроінструмента;
- працювати електроінструментом із приставних драбин;
- обробляти електроінструментом обмерзлі та мокрі деталі;
- працювати інструментом, не захищеним від дії крапель і бризок, якщо на ньому немає знаків відзнаки (крапля в трикутнику або дві краплі), в умовах дії крапель і бризок, а також на відкритих майданчиках під час снігопаду, дощу;
- залишати без нагляду електроінструмент, приєднаний до електромережі, а також передавати його особам, які не мають права з ним працювати.

3.4. За раптової зупинки електроінструмента (зникнення напруги, заклинювання рухомих частин тощо) його необхідно відключити від мережі живлення.

3.5. Під час перенесення електроінструмента з одного робочого місця на інше, а також під час перерви в роботі та після її закінчення його необхідно відключити від мережі штепсельною вилкою.

3.6. Заборонено працювати електроінструментом за найменших ознак його несправності або якщо працівник раптом відчує хоча б слабку дію електричного струму. Роботу в цих випадках необхідно припинити, а електроінструмент здати на перевірку та ремонт.

3.7. Заборонено працювати електроінструментом, у якого закінчився строк періодичної перевірки, а також, якщо виникла хоча б одна з таких несправностей:

- пошкодилося штепсельне з'єднання, кабель або його захисна трубка;
- пошкодилася кришка вимикача;
- ненадійно працює вимикач;
- іскрять щітки на колекторі, з'явився круговий вогонь на його поверхні;
- витікає мастило з редуктора або вентиляційних каналів;
- з'явився дим або запах, характерний для ізоляції, що горить;
- з'явився підвищений шум, стук, вібрація;
- зламалися або з'явилися тріщини на корпусі, рукоятці, захисному огороженні;
- пошкодилася робоча частина інструмента;
- зник електричний зв'язок між металевими частинами корпусу та нульовим штирем штепсельної вилки.

3.8. В особливо небезпечних приміщеннях і в приміщеннях із підвищеною небезпекою необхідно використовувати напругу не вище ніж 12 і 42 В відповідно.

3.9. Якщо виявили несправності електролампи, проводу або трансформатора, їх потрібно замінити справними, попередньо відключивши від мережі.

3.10. Під час роботи з електроінструментом класу I застосовувати засоби індивідуального захисту — діелектричні рукавички, калоші, килимки — обов'язково, за винятком:

- якщо тільки один електроінструмент одержує живлення від розподільчого трансформатора безпеки;
- якщо електроінструмент одержує живлення від перетворювача частоти з окремими обмотками;
- якщо електроінструмент одержує живлення через захисний вимикальний пристрій.

У приміщеннях без підвищеної небезпеки ураження працівників електричним струмом достатньо застосовувати діелектричні рукавички, а в приміщеннях зі струмопровідною підлогою — також і діелектричні калоші або килимки.

3.11. Електроінструментом класів II і III дозволено працювати без індивідуальних засобів захисту в приміщеннях без підвищеної небезпеки ураження працівників електричним струмом.

3.12. Під час свердління електродрилем із використанням важеля для притиску необхідно стежити, щоб кінець важеля не спирався на поверхню, з якої він може зісковзнути.

3.13. Під час роботи з дрилем, молотком тримати їх завжди обома руками та приймати стійке положення.

3.14. Вставляти штепсель електроінструмента в розетку, тільки якщо вмикач інструмента перебуває в положенні «Вимк.».

3.15. Перш ніж покласти прилад, вимкнути його й дочекатися зупинки обертання за інерцією.

3.16. Під час роботи з шліфувальним електроінструментом заборонено:

- затискати електроінструмент в лещата;
- торкатися руками обертового шліфувального інструмента;
- використовувати пошкоджений, некруглий або той, що спричиняє вібрацію, шліфувальний інструмент;
- обробляти матеріали, що містять азбест;
- виконувати роботи без захисного ковпака над шліфувальними або обрізними кругами.

3.17. Використовувати тільки той шліфувальний інструмент, гранично допустима швидкість обертання якого не менша, ніж максимальна швидкість обертання приладу на холостому ході.

3.18. Тримати шліфувальний електроінструмент так, щоб іскри та шліфувальний пил летіли не в бік тіла працівника.

3.19. Під час шліфування металів стежити, щоб ніхто не потрапив до зони падіння іскор. Місце робіт очистити від займистих матеріалів.

3.20. Не допускається використовувати обрізні круги для чорного (обдирного) шліфування.

3.21. Під час роботи з ручною електропилкою:

- не допускати потрапляння на інструмент дощу, не використовувати інструмент у вологому середовищі, поблизу горючої рідини та газу;
- закріплювати заготовку в лещата або закріпні пристосування. Тримати заготовку руками заборонено;
- заборонено переносити інструмент, підключений до електромережі, з пальцем на пусковій кнопці;
- використовувати полотно пилки за призначенням залежно від матеріалу, який підлягає різанню;
- не перевантажувати пилу та її полотно. Не встановлювати надвисокі зусилля подачі;
- під час розпилювання труб водопроводу стежити за тим, щоб залишки води не потрапляли в двигун.

3.22. Переносні електричні світильники необхідно підключати через понижувальний трансформатор.

3.23. Заборонено використовувати автотрансформатори, дросельні котушки та реостати, щоб знизити напругу живлення світильників.

3.24. Для живлення світильників у приміщеннях із підвищеною небезпекою необхідно застосовувати напругу не вище ніж 42 В. А під час робіт у барабанах, газоходах, топках котлів, тунелях — не вище ніж 12 В.

3.25. Переносний понижувальний трансформатор необхідно розміщувати поза барабанами, газоходами, топками котлів, тунелями тощо.

3.26. Підвішувати світильник необхідно так, щоб робоче місце мало хороше освітлення.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після закінчення роботи слід:

- відключити електроінструмент і переносні світильники від мережі шляхом роз'єму штепсельного з'єднання;
- очистити робоче місце від стружки або тирси спеціальною щіткою і гачком;
- ретельно очистити електроінструмент від бруду, мастила, пилу, а частини, які можуть заіржавіти, протерти злегка промасленим дрантям;
- протерти дроти сухою ганчіркою, акуратно змотати їх у бухту.

4.2. Покласти електроінструменти та світильники в спеціально обладнане для зберігання місце.

4.3. Про всі виявлені під час роботи несправності обладнання, пристроїв, пристосувань, інструментів, засобів захисту тощо повідомити безпосередньому керівнику робіт.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Ознаки можливих аварійних ситуацій:

- поява незвичних сторонніх звуків — стукотів, ударів, скреготу, свисту — під час роботи електроінструмента;
- їдкий запах, запах гару, диму, горілої ізоляції тощо;
- заклинювання рухомих частин електроінструмента.

5.2. У разі аварії та/або ситуації, що може до неї призвести, негайно повідомити безпосередньому керівнику робіт.

5.3. Загальна послідовність дій під час домедичної допомоги потерпілому:

- усунути вплив на організм чинників, які загрожують життю або здоров'ю потерпілого, — вивільнити від дії електричного струму, винести із зараженої території, загасити одяг, що горить, тощо;
- оцінити стан потерпілого, визначити характер і тяжкість травми;
- виконати необхідні дії, щоб врятувати потерпілого;
- підтримувати основні життєві функції потерпілого, доки не прибуде медичний працівник;
- викликати швидку медичну допомогу або вжити заходів, щоб транспортувати потерпілого до найближчого медичного закладу.

5.4. Домедичну допомогу потерпілим надавати відповідно до Інструкції про порядок надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах, що діє на підприємстві.

РОЗРОБЛЕНО:

Заступник директора з АГР

І.ОСТАПЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Інженер з охорони праці

І.ГАБУРА